

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince saygıyla talep ederim.

Orhan SARIBAL
Bursa Milletvekili

Yeterli ve dengeli gıda maddelerini tüketmeleri insanların yaşamlarını sürdürmeleri için gerekli olan unsurlardan birisidir. Gıda gereksinimine ilişkin bir diğer önemli unsur da, tüketilen gıda maddelerinin güvenilir olmasıdır. Bunu sağlamanın en önemli yolu ise tüm gelişmiş çağdaş ülkelerde geçerli olan gıda güvenliğini sağlayıcı sistemlerin ülkemizde de uygulanmasıdır.

11 Haziran 2010 tarihli ve 5996 sayılı “Veteriner hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu”nun 28 inci maddesine dayanılarak hazırlanan ve 2 Mayıs 2013 tarihli ve 28635 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik”teki tanımıyla;

“Takviye edici gıda; normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, aminoasit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünlerdir.”

Ülkemiz insanının sosyo-kültürel yapısından kaynaklı olarak kullanımına yatkınlığı, kolay temin edilmesi ve medyanın da olumsuz etkileriyle hastalığı önleme ve tedavi edici özelliklerinin olduğu inancıyla takviye edici gıdaların kullanımı giderek artmaktadır.

Kaçak olarak girişinin kolay olması, bilimsel temelden uzak birden çok etken maddenin bir arada kullanılmasıyla ortaya çıkabilecek sağlık sorunlarının öngörülememesi ve bu ürünlerin merdiven altı tabir edilen yerlerde bile üretilmesi tehlikenin boyutunu daha da artırmaktadır.

Yazılı ve görsel basında takviye edici birçok gıda maddesini kullanan vatandaşlarımızın yaşamlarını yitirdiğine dair haberler yer almaktadır. Yaşanan bu tür olumsuzluklar hiç şüphesiz, bu ürünlerle ilgili olarak başta denetimler olmak üzere her türlü ithalat ve üretimin yasal mevzuata bağlanarak eksiksiz yapılmasını gerekli kılmıştır.

Yukarıda belirtilen Yönetmelik; 21 Kasım 2015 tarihli ve 29539 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ve Tebliğlerle önemli ölçüde değişikliğe uğramıştır. Tüketici sağlığının korunması ve oluşabilecek risklerin önüne geçilmesi için vatandaşlarımızın Yönetmeliğin önceki hali ile Yönetmelik değişikliği hususunda detaylı bir şekilde bilgilendirilmelerine ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Bir ürünün takviye edici gıda olup-olmadığı kararını vermekle görevli (ve aralarında bilim insanlarının da bulunduğu) Takviye Edici Gıdalar Komisyonunun “Herhangi bir ürünün takviye edici gıda olup olmadığının kararını vermek ve risk değerlendirmesini yaparak değerlendirme sonucunu Bakanlığa sunmak” şeklinde tanımlanan görev ve yetkilerinin daraltılarak “Takviye edici gıdalarda kullanılan vitaminler, mineraller ve bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan maddeler ile ilgili değerlendirme yapmak ve değerlendirme sonucunu Bakanlığa sunmak” şekline dönüştürülmesinin gerekçesi nedir?
- 2) Takviye edici gıdaların üretimi ve ithalatı aşamasında mutlaka bilimsel risk değerlendirilmesi yapılması ve klinik çalışmalar sonrası ürünün güvenilirliğini gösteren analiz raporlarının istenmesi gerekirken; takviye edici gıdalarda etken maddelerin kontrolü ve kullanılan miktarını belirleyen analiz raporunun başvuru sırasında istenmesi yeni düzenleme ile niçin kaldırılmıştır?
- 3) Güneşten fazlaca yararlanabildiğimiz bir iklime sahip olan ülkemizde doğal olarak yeterli düzeyde sebze- meyve üretimi gerçekleştirilmektedir. Çocuklarımızın doğal beslenme olanakları varken; 2- 4 yaş çocukların için de takviye edici gıda üretiminin/ ithalatının önü niçin açılmıştır?
- 4) Gıda işletmecilerine, kullanımına kısıtlama getirilen takviye edici gıda bileşenleri konusunda belirlenen limitlere uyum sağlamaları için 2 yıl süre verilmiştir. Riskli ve insan sağlığını olumsuz etkileyecek bir bileşen için, iki yıllık bir sürede uyum sağlanması imkânı verilmesi piyasada mevcut ürünlerin tüketici tarafından kullanılmaya devam edileceği anlamına gelmekte olup; bu durumda tüketici sağlığına herhangi bir olumsuzluğunun olmayacağı mı düşünülmektedir? Herhangi bir olumsuzluk durumunda sorumlu kim olacaktır?
- 5) Yeni düzenleme ile takviye edici gıdaların denetimi, üretimi, ön başvuru ve ithalatı aşamalarında -bilimsel veriler ışığında- Bakanlık ve taşra teşkilatının koordineli çalışması yerine, bu yetkiler taşra teşkilatına devredilmiştir. Takviye edici gıdalar gibi riskli ürünlerin her türlü izin işlemlerinin titizlikle yapılması gerekirken, bu yetkinin devri sonrası illerde farklı uygulamalar olmayacak mıdır?
- 6) Bakanlık laboratuvarlarında takviye edici gıdalarda yer alan etken maddelerin (besin öğeleri, botanikler vb. gibi) hangilerinin analizleri yapılmaktadır? Eğer yapılamıyorsa nedeni nedir?
- 7) 2002/46/EC sayılı Gıda Takviyeleri ile ilgili Üye Ülke Mevzuatının Birbirine Yaklaştırılması ile ilgili Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine paralel olarak hazırlanmış olan “Takviye Edici Gıdalar Tebliği”nde yapılan değişikliklerle sapma oranları ve minimum/maksimum değerlerden söz konusu sapma oranları kadar geçilebilir hükmü mevzuata eklenmiştir. Bu sapma oranları Avrupa Birliği’nde yer almakta mıdır? Yoksa direktiften sapılmış mıdır?

- 8) “Takviye Edici Gıdalar Tebliği”nde yer alan “Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği kapsamındaki belirgin miktarın sapma oranı kadar altına inebilir.” ve “Minimum limitleri Bakanlıkça belirlenen botanikler ve diğer maddeler için minimum değerlerin sapma oranı kadar altına inebilir.” hükümleri ile etken madde miktarlarının minimum altında olması ve bunun da etikette yer almaması tüketiciyi yanıltma değil midir?
- 9) Bakanlığınız, 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu”nun yürürlüğe girdiği 2010 tarihinden bu güne kadar Takviye Edici Gıdalar konusunda yıllar itibariyle ne kadar denetim yapmıştır? Ne kadar ürüne ithalat izni verilmiştir? Ülkemizde kayıtlı kaç işletme vardır? Denetimler sonucu olumsuzluğu tespit edilmiş ürünlerle ilgili hangi cezai işlemler, ne miktarda uygulanmıştır? Ülkemizde Takviye Edici Gıdalardan kaynaklı ölümler olmuş mudur? Bunların sebepleriyle ilgili çalışmalar yapılmış mıdır?
- 10) Bakanlığınızda bürokrat olarak benzer konularda görevli iken emeklilik sonrası bu tür Takviye Edici Gıdalar ticaretinde bulunan firmalarda çalışan kişilerle ilgili engelleyici bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?